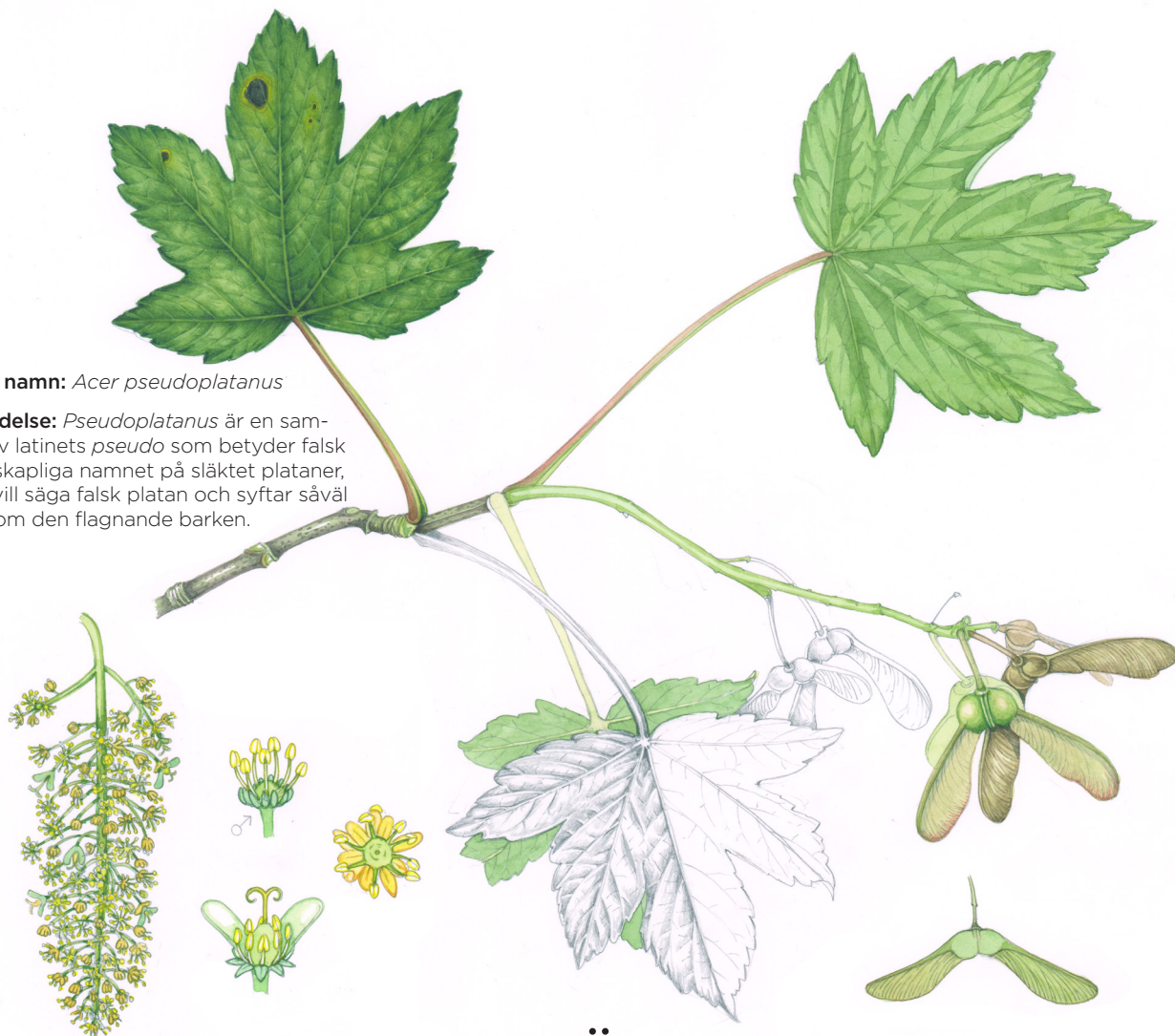

Vetenskapligt namn: *Acer pseudoplatanus*

Namnets betydelse: *Pseudoplatanus* är en sammansättning av latinets *pseudo* som betyder falsk och det vetenskapliga namnet på släktet plataner, *Platanus*. Det vill säga falsk platan och syftar såväl på bladform som den flagnande barken.

TYSKLÖNN

Acer pseudoplatanus

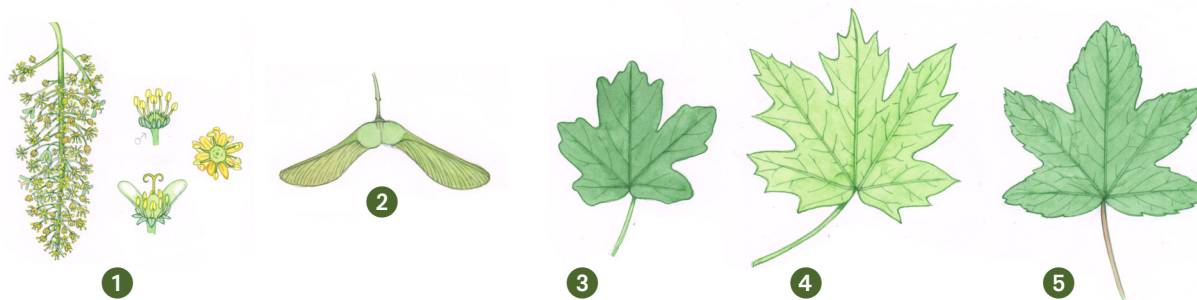
*Tysklönnen är ett vackert träd från Mellaneuropa som kan bli 300 år gammalt. Den har stora och ljusa, gröna, femuddiga blad. De påminner om vår inhemska lönn, skogslönnen, (*Acer platanoides*) men bladens flikar är ovalare och kanterna rundare. I Norden hinner tysklönnen alltsomoftast inte få höstfärger. Utan blad är det lättast att känna igen tysklönnen på de gröna knopparna.*

Ursprung

Tysklönn (sykomorlönn) infördes som trädgårdsväxt i Norden i slutet av 1700-talet och kommer ursprungligen från Mellaneuropa. Den har använts som park- och gatuträd men också i privata trädgårdar. Den utgör nu ett problem i hela Norden.

Så känner du igen tysklönn

Tysklönnen växer snabbt och kan bli 20–25 meter hög med rak stam. Den pyramidformade kronan blir 10–15 meter bred. Bladen är mörkgröna och grovt handflikade med fem ojämnt tandade, spetsiga lobber. Unga träd har en grå, slät bark. Men med åldern får barken en mer blek orangebrun färg och ett flagnande uttryck. Bladen är tjocka, mörkgröna och med korta, spetsiga flikar. Bladundersidan är grågrön och hårig. Den blommar i april–maj med en limegul blomställning och den sitter precis som frökapslarna i hängande klasar och är attraktiva för bin och humlor. Frökapslarna är nästan klotrunda med vinklad vinge, insidan är silkeshårig och fröet är hoprullat. Vinterknopparna är motsatta och äggformade, gröna förutom knoppfjällens mörka, rödbruna spetsar. Tysklönnen är mycket frisk och tålig mot både snöbelastning, kyla och salta vindar. Träden kan bli mycket gamla.

1. Den limegula blomställningen sitter hängande klasar. 2. Näsorna. Skillnaden mellan lönnarna: 3. Näverlönn 4. Skogslönn 5. Tysklönn.

Nationslistad

Tysklönn är ej listad på Sveriges förteckning över invasiva, främmande arter, men eftersom den kan vara invasiv i delar av landet bör du undvika att plantera den eller överlåta den till andra framförallt, i södra Sverige. Har du den redan i trädgården eller på fastigheten så försök få bort den. Om du hittar tysklönn i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Tysklönn kan uppträda invasivt genom snabb spridning av plantor. Den anses vara ett hot mot naturliga skogsmarker, särskilt de på bördiga jordar och i betesmarker. Tysklönnen är mycket tålig mot kyla och kraftig nederbörd och trivs därför mycket bra här i Norden. Den kan växa på en mängd olika jordar, men bästa tillväxten är på fuktiga, bördiga jordar med kalksten vilket finns i många av våra mer naturkänsliga områden, som längs våra kuster. Den enda jord den inte tål är ren lera.

Effekter på den biologiska mångfalden

Frön från tysklönn är livskraftiga och sprids främst med hjälp av vinden och kan därför spridas mycket långt.

Effekter på samhället

Som alla invasiva främmande arter kan det vara kostsamt för samhället att bekämpa dem och därefter återställa naturen.

Effekter i din trädgård

Precis som i naturen kan tysklönn breda ut sig i din trädgård.

Effekter på din hälsa

Tysklönnen är inte farlig för människan men är mycket farlig för hästar om de äter frukterna, de s k "lönnäsorna" och unga skott på våren. De kan orsaka en förgiftning som ger kraftigt muskelsönderfall. Förgiftningen har en hög akut dödlighet.

Så här utrotar du växten

Tysklönnen är i sin ungdom mycket snabbväxande och kan ibland betraktas som ett ogräs då den sätter stora mängder av frö.

När det växer enstaka mindre plantor dras de enkelt upp för hand eller grävs upp beroende på markförhållandena. Äldre träd och bestånd sågas ner innan trädet sätter sina frön. För att undvika stubbskott kan det vara bra att slå ner Ecoplug, som innehåller glyfosat i stubben efter fällning. Borra hål i stubben ovanifrån, intill barken. Avstånden mellan borrhålen ska vara 4–5 centimeter. Använd föreskriven borrhörlek för att passa Ecoplug. Slå ner pluggen. Detta ska göras direkt när trädet sågas ner. Rotskott som har en stamomkrets som är bredare än tre centimeter bör också sågas ner och sen pluggas. Borrhålet görs då mitt i stubben.

Hantering av växtmaterial

Var försiktig vid hantering av växtavfall och jordmassor då de kan innehålla frön. Allt växtmaterial som innehåller frön ska läggas i en hel sopsäck, som sedan sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Kontrollera först om den tar emot växtmaterial med invasiva växter. Alla gör inte det. Väl på anläggningen, ta reda på var växtmaterialet ska läggas. En del återvinningscentraler har specialcontainer enkom för farligt växtmaterial, annars ska det läggas i en behållare för brännbart material. Det ska absolut ej sorteras som växtavfall. Trädet kan flisas, komposteras alternativt användas som ved.

Kemisk bekämpning

Efter fällning bör Ecoplug används för att minimera risken för stubb- och rotskott.

Misstas för tysklönn

Tysklönnen kan misstas för vår inhemska skogslönn, *Acer platanoides*. Bladen liknar skogslönnens, men är rundare i formerna och undersidan är lätt hårig. Näsorna sitter i en klase istället för en och en. Hos den inhemska lönnen är barken ljus brun och blir tidigt vertikalt fårad, något som gör den lätt att skilja från tysklönnens. Saven hos tysklönnen är klar till skillnad från skogslönn som har mjölkaktig sav.

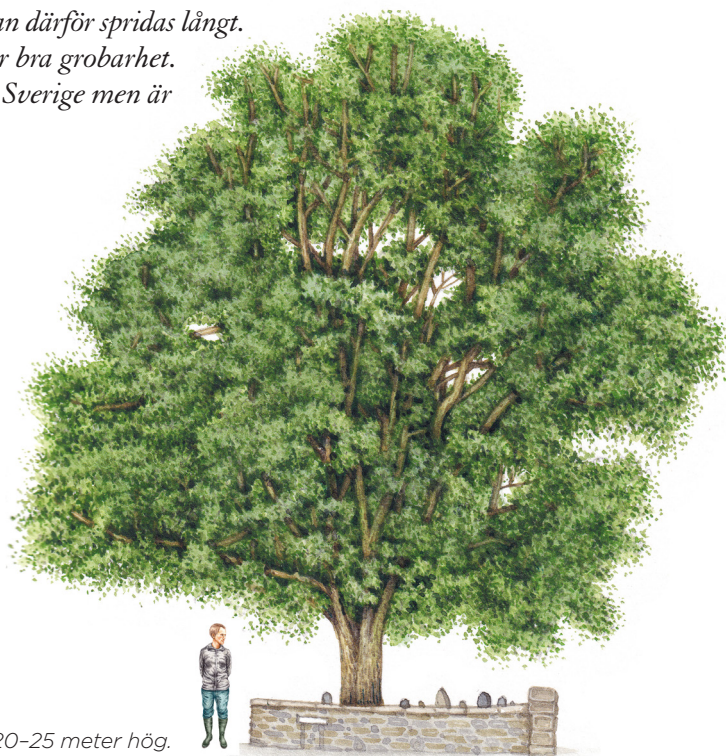
Det finns också en rödbladig sort av tysklönnen, *Acer pseudoplatanus f. purpureum* 'Atropurpureum', vars bladundersidor är mörkt lilafärgade.

Förslag på ersättningsväxter

Skogslönn – *Acer platanoides* och dess namnsorter.

Fakta om tysklönn

- Är också känd under namnet sykomorlönn.
- Sprider sig framförallt med hjälp av vinden och kan därför spridas långt.
- Trädet betraktas som ett ogräs då många frön har bra grobarhet.
- Finns förvildad framförallt i södra och mellersta Sverige men är även noterad ända upp till Västerbotten.
- Är mycket giftig för hästar.

Tysklönnen växer fort och kan bli 20–25 meter hög.